

Huvudman

Ånge kommun
ange@ange.se

Beslut

Datum 2025-12-09

Dnr SI 2024:8777

Sida 1 (8)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fränstaskolan i Ånge kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 11 april 2025.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ånge kommun att senast **fredag den 27 februari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning under ledning av lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ånge kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

ÅNGE KOMMUN ska vidta följande åtgärder

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

1. Se till att lärare ansvarar för och bedriver undervisningen. Det innebär att personal som ansvarar för och bedriver undervisning ska vara anställda som *lärare*. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med uppgifter om vilken eller vilka lärare som under vårterminen 2026 ansvarar för och bedriver undervisning i ämnena teknik och fysik på högstadiet. Inkom med anställningsavtal för undervisande personal i dessa ämnen. (2 kap. 13 och 15 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisningstid, studiehandledning på modersmålet, extra studietid och beslut om betyg.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8777) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2025 genomfört en tillsyn av grundskolan Fränstaskolan i Ånge kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning under ledning av lärare, undervisningstid, extra studietid, studiehandledning på modersmålet, beslut om betyg samt extra anpassningar och lärarnas skyldighet att anmäla utredningsbehov avseende särskilt stöd.

Skolinspektionen har den 11 april 2025 beslutat att förelägga Ånge kommun senast den 1 oktober 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning under ledning av lärare, undervisningstid, extra studietid, studiehandledning på modersmålet samt beslut om betyg.

Ånge kommun har den 22 september, 9, 10 och 27 oktober 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. En digital intervju har genomförts med rektorn den 6 november 2025 och därefter har ytterligare dokumentation inkommit den 14 november 2025.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Ånge kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 11 april 2025 att det var en brist att personal som inte var anställd som lärare ansvarade för och bedrev undervisning i några ämnen.

Av huvudmannens redovisning framgår att all personal som undervisar nu är anställda som lärare, dock är några anställda som obehöriga lärare. Tidigare var bland annat en intendent undervisande lärare. Elevresurser som undervisar har fått uppdaterade anställningsavtal där det framgår att viss undervisning kan ske. Det framgår även av huvudmannens redovisning att de fortsätter publicera annonser för att försöka rekrytera behöriga lärare till dessa tjänster.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen den 6 november 2025 att skolan gjort ett tillägg i anställningsavtalen för elevresurserna i samråd med HR. Av tilläggen framgår att vissa elevresurser nu har viss undervisning under höstterminen. Huvuduppdraget är, enligt rektorn, fortfarande att vara elevresurser, och anställningarna har inte förändrats i grunden.

Rektorn uppger vidare i intervju att en elevresurs undervisar i ämnena teknik och fysik på högstadiet under vårterminen och fortsatt under höstterminen 2025. Skolinspektionen har tagit del av det senaste anställningsavtalet för ovan nämnd elevresurs. Av anställningsavtalet framgår att personen är anställd som elevresurs, tillsvidare på 100 procent. Under rubriken "Kort beskrivning av anställningsuppgifter" framgår *"Allmänna göromål som elevresurs, har även viss undervisning"*. Anställningsavtalet är signerat av rektorn den 29 oktober 2025 och av elevresursen den 14 november 2025.

Rättslig reglering

Lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga (2 kap. 13 och 15 §§ skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver. Utöver utbildade lärare kan det finnas annan personal som deltar i skolarbetet, som t.ex. elevassistenter. Dessa kan, som ytterligare vuxna i undervisningssituationen, bidra till att skapa trygghet för eleverna och på olika sätt medverka i genomförandet av undervisningen. Regeringen vill dock poängtera att resurspersoner som inte har en utbildning för den aktuella undervisningen inte heller ska vara de som ansvarar för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 262 f och 269).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt är en brist att personal som inte är anställd som lärare ansvarar för och bedriver undervisning. Skolinspektionen kan konstatera att intendenten, som tidigare bedrev undervisning, inte längre bedriver undervisning. Däremot är det alltjämt en elevresurs som ansvarar för och bedriver undervisning i ämnena teknik och fysik på högstadiet. Att det i elevresursens arbetsbeskrivning har gjorts ett tillägg där det framgår att elevresursen har viss undervisning innebär inte att personen är anställd som lärare, då det av anställningsavtalet fortsatt anges att personens yrkesbenämning är *elevresurs*. Enligt författningarnas krav ska all undervisning bedrivas under ledning av lärare. Det innebär att personen ska vara anställd som lärare. Vidare vill Skolinspektionen framhålla att en obehörig lärare endast får anställas för ett år i taget, det vill säga en tidsbegränsad anställning. Skolinspektionen vill även påtala vikten av att huvudmannen fortsätter att söka behöriga och legitimerade lärare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ånge kommuns verksamhet vid Fränstaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning under ledning av lärare. Det finns därför skäl att förelägga Ånge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 11 april 2025 att huvudmannens beslutade timplan inte överensstämde med den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne som anges i den nationella timplanen.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan tydliggjort att de använder beräkningsgrunderna för skolans val för att justera timplanen inom befintliga ämnen. Vidare har samlingstiden tagits bort och ersatts med undervisningstid i ämnet svenska och samhällsorienterande ämnen. Skolinspektionen har tagit del av två olika versioner av skolans timplan, den ena daterad den 30 april 2025 och den andra den 17 juni 2025. I intervju med rektorn framgår att det är timplanen daterad i juni som är gällande och att skolans schemaläggning utgår från timplanen. Rektorn uppger även att raden "Diff h" i timplanen visar fördelningen av skolans val. Rektorn säkerställer att eleverna får sin garanterade undervisningstid genom att rektorn nu är mer delaktig i processen och går igenom elevernas schema för att kontrollera detta.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6890 timmar. Den garanterade undervisningstiden är fördelad i en timplan. Av bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) framgår minsta undervisningstid i timmar per stadium och ämne. I lågstadiet är den garanterade undervisningstiden 1 882 timmar. I mellanstadiet är den garanterade undervisningstiden 2334 timmar. I högstadiet är den garanterade undervisningstiden 2634 timmar. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (10 kap. 4–5 §§ skollagen och 9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Huvudmannen har korrigerat skolans timplan och förklarat hur skolan tillämpar skolans val. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 11 april 2025 att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte fick sådant stöd.

Enligt huvudmannens redovisning den 22 september 2025 finns det en elev som har behov av studiehandledning på modersmålet som inte får studiehandledning. Huvudmannen har bifogat ett utdrag från rekryteringssystemet som visar att skolan söker studiehandledare på det aktuella språket.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen den 6 november 2025 att intervjuer har genomförts med sökande till tjänsten som studiehandledare men utan att hitta en lämplig kandidat. Rektorn uppger att eleven därför ges studiehandledning via fjärr som de ska testa fram till jul.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185]).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 11 april 2025 att det var en brist att alla elever i årskurserna 4–9 inte erbjöds extra studietid om minst två timmar per vecka.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har förlängt den extra studietiden till två timmar på onsdagar mellan klockan 13.55–15.55. Av inkomna klassscheman framgår att det inte är några andra ämnen schemalagda på ovan nämnd tid för eleverna i årskurs 4–9. Huvudmannen

har även i redovisningen uppgett att eleverna tar sig hem med ordinarie skolskjuts.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I Skolinspektionens beslut den 11 april 2025 konstaterades brister i signeringen av betyg i skolans betygs katalog.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolans rutiner vid hantering av betyg och betygs kataloger setts över. Det är nu endast lärare som skriver under betygen och om den undervisande läraren saknar legitimation är det en legitimerad lärare med vid bedömningar under terminen och skriver på betygen.

Huvudmannen har inkommit med betygs katalogen för vårterminen 2025.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Kompletterande bestämmelser om vem som får besluta om betyg finns i 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog (6 kap. 10 § skolförordningen).

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Caroline Rönnegård

Beslutsfattare
Signerat av: Caroline Rönnegård

X Jessika Andersson

Föredragande
Signerat av: Jessika Andersson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Mattias Ryd medverkat.